



SØNDRE HELGELAND MILJØVERK IKS
Åremvegen 99
8664 MOSJØEN

Saksbehandler:
Tilde Nygård

Revisjonsrapport

Systemrevisjon ved Søndre Helgeland Miljøverk IKS

Kontrollnummer: 2021.010.R.SFNO

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Toril Haltbrekken

Fra Statsforvalteren i Nordland:
Tilde Nygård

Andre deltagere fra virksomheten:
Se liste i punkt 9

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Nordland:
Jorunn Aaneby

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra systemrevisjon ved Søndre Helgeland Miljøverk IKS (heretter SHMIL) 14. - 16. juni 2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Nordland avdekket 4 avvik og ga 1 anmerkning under revisjonen.

Avvik:

- SHMIL har noen mangler når det gjelder mottak, risikovurdering og praksis/rutiner for håndtering av farlig avfall. Herunder lagring utendørs, merking, og identifisering av farlig avfall.
- SHMIL sørger ikke for at alt farlig avfall fra bedrifter deklarerer inn til det mottaket der det mellomlagres.
- SHMIL har ikke utarbeidet vannbalanseregnskap årlig, og oppfyller ikke tillatelsens vilkår om blandprøver/mengdeproporsjonale prøver av sigevannet.
- SHMIL mangler rutiner for kontroll med slamavskiller på Strendene og oljeutskiller på Åremma samt dokumentasjon på vurdering av oljeinnhold i utslippet fra oljeutskilleren.

Anmerkning:

- SHMIL kan forbedre rutinene for registrering av deponert avfall med separering av flere fraksjoner, slik at det fremkommer flere detaljer i registeret jf. avfallsforskriften § 9-12 og rapporteringen jf. tillatelsens vilkår 3.6.6.2.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

23. juni 2021

Tilde Nygård
kontrollør

Statsforvalteren i Nordland

Oddlaug Ellen Knutsen
seksjonsleder

Kopi av rapporten sendes til:

- Vefsn kommune
- Alstahaug kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: SØNDRE HELGELAND MILJØVERK IKS	Kommune: Vefsn m.fl.
Organisasjonsnr.: 975835413	
Bransjenr. (NACE-kode): 38.110 - Innsamling av ikke-farlig avfall	
Tillatelse gitt: 30. juni 2009	Fylke: Nordland

2. Bakgrunn for revisjonen

Systemrevisjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Revisjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført med medhold i forurensningsloven § 48.

Revisjonstema

- Deponi
- Drift av gjenvinningsstasjoner
- Utslipp til vann
- Internkontroll: Mål, miljørisikovurderinger, avvikshåndtering

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av selskapets miljøarbeid eller miljøstatus.

Revisjonen ble gjennomført 14.-16. juni 2021 og omfattet granskning av dokumentasjon, intervjuer, befarings ved Strendene og Åremma, åpningsmøte, og sluttmøte som ble gjennomført på Teams 18. juni 2021.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller med medhold i lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

SHMIL plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må SHMIL **innen 30. september 2021** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet, eller en tidsfestet forpliktende plan for hvordan de skal rettes.

Vi ber også om at dere gir en redegjørelse for hvordan anmerkningen er vurdert, eventuelt hvordan den vil bli fulgt opp.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfnopost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Nordland v/Tilde Nygård.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til bedriften 08. april 2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil SHMIL bli ilagt et gebyr på kr 101 500,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 4 for flerdagstilsyn. SHMIL vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser ellers til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. En klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Nordland. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Nordland (jf. offentleglova) og på nettsida vår: <https://www.statsforvalteren.no/Nordland/>.

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

SHMIL har noen mangler når det gjelder mottak, risikovurdering og praksis/rutiner for håndtering av farlig avfall. Herunder lagring utendørs, merking, og identifisering av farlig avfall.

Avvik fra:

Avfallsforskriften § 11-5, jf. internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 6 og 7

Kommentarer:

Lagring utendørs

Under befaringen på Strendene sto det IBC-bur med ftalat-holdig gulvbelegg utendørs, eksponert for nedbør og annet vær. Disse ble flyttet inn i miljøkonteiner dagen etter Statsforvalteren stilte spørsmål om dette. Under befaringen på Åremma lå det klorparafinholdige isolerglass utendørs på Retura Shmil AS (heretter Retura) sitt område, og ifølge SHMIL tas klorparafinholdige

isolerglass også imot utendørs på gjenvinningsstasjonen på Åremma. Isolerglassrutene på Retura sitt område var kommet inn samme dag/ettermiddag, og ellers flyttes slike isolerglass til konteiner innen kort tid.

Farlig avfall skal håndteres forsvarlig, og det er en faglig norm som tilsier at alt farlig avfall skal lagres under tak. Vi viser også til punkt 1 i vedlegg 4 til avfallsforskriften kapittel 11, som sier at all lagring av farlig avfall skal være basert på en vurdering av miljørisiko, og at lagring av farlig avfall skal skje under tak og på fast dekke med oppsamling av eventuell avrenning. Annen lagringsmåte kan benyttes dersom virksomheten kan dokumentere at den valgte lagringsmåten gir minst like lav risiko og like god miljøbeskyttelse. Internkontrollforskriften stiller også krav til risikovurderinger og rutiner/prosedyrebeskrivelser.

SHMIL har i sitt dokument «Oversikt behandling av avfall – regionale anlegg» selv identifisert at farlig avfall skal lagres innendørs og i miljøkonteiner i påvente av transport, og at avrenning er et aspekt man må ta hensyn til. Når det gjelder isolerglass med klorparafiner har SHMIL i samme dokument også identifisert at avrenning er et miljøhensyn som må vurderes. Vi fikk en forståelse av at SHMIL er svært bevisst på at avfallsbehandling og lagring i størst mulig grad skal skje under tak, men når lagring av farlig avfall likevel skjer utendørs må enten praksis eller rutiner forbedres, ellers må det foreligge en bedre dokumentert risikovurdering på at utendørs lagring likevel er forsvarlig.

Merking

I forsvarlighetskravet til lagring er det også ansett som forsvarlig praksis at alt lagret farlig avfall skal være tydelig merket med hva det er. Hos avfallsprodusenter som Statsforvalteren er på tilsyn med gir vi beskjed om at det helst også skal være merket minst med avfallsstoffnummer. Avfallsmottaket skal også påse at avfall fra bedrifter er merket med et deklarasjonsnummer som følger selve avfallet, også der det korttidslagres. Under befaringene var merkingen noe variert på det farlige avfallet som korttidslagres på områder utenfor hovedlageret, både på SHMIL og Retura sine områder. Klorparafinruter, ftalat-holdig gulvbelegg og KFK-holdig isolasjon var ikke merket med hva det var, avfallsstoffnummer eller deklarasjonsnummer.

Identifisering av farlig avfall

Mottaksplass for klorparafinruter på Strendene var merket med teksten «vinduer som inneholder klorparafinholdige gasser, 1976-1985», noe som er en upresis beskrivelse av fraksjonen samt man generelt anser at klorparafiner kan finnes i ruter produsert opptil år 1990. Slike ruter da skal behandles som farlig avfall med mindre det kan dokumenteres at ruten ikke inneholder klorparafiner. SHMIL har gjennomført en kartlegging av klorparafiner i vindu fra flere produsenter og årstall, som har resultert i en plakat som viser hvilke ruter som man har funnet klorparafiner i, hvilke ruter der klorparafiner er under farlig avfalls-grensa, og hvilke ruter som ikke er undersøkt. Det kom frem under intervjuene at det er noe uklart hvilke vurderinger som gjøres i praksis ut fra denne plakaten. SHMIL burde hatt en prosedyrebeskrivelse som klargjør dette med mindre alle ruter opptil år 1990 behandles som farlig avfall.

Avvik 2

SHMIL sørger ikke for at alt farlig avfall fra bedrifter deklarerer inn til det mottaket der det mellomlagres.

Avvik fra:

Kommentarer:

Under befaringen på Strendene sto det flere IBC-bur med gulvbelegg som inneholder ftalater på Retura sitt område inne på SHMIL sitt avfallsanlegg. Avfallet kom ifølge SHMIL inn til anlegget 03.06.21, men det var deklart inn til et annet avfallsmottak (deklarasjonsnummer 301412272).

Under befaringen på Åremma lå det flere sekker med KFK-holdig isolasjon i returhallen på SHMIL sitt anlegg. Avfallet kom ifølge Retura sin journal inn til anlegget 02.06.21, og det var deklart inn til det samme avfallsmottaket som gulvbelegget nevnt over (deklarasjonsnummer 301411075).

Retura driver på SHMIL sine anlegg, men har ikke egen tillatelse. Dermed må de følge SHMIL sin tillatelse, og drive under de samme vilkår som SHMIL ellers gjør. Det vil også være SHMIL sitt ansvar å påse at driften er i samsvar med tillatelse og ellers gjeldende regler. Dersom næringsavfall som er farlig avfall tas inn til mellomlagring på lovlig avfallsanlegg, skal det deklarerer inn til det anlegget som først mottar avfallet. Dette fremkommer av avfallsforskriften § 11-12 som gir avfallsprodusenten plikter om å deklare avfallet etter skjema som er godkjent av Miljødirektoratet. I deklarasjonsskjema fra Miljødirektoratet skal det velges hvem som er mottaker av avfallet. Jf. avfallsforskriften § 11-13 skal den som håndterer avfallet (inkludert mellomlagring), påse at avfallet er deklart riktig. Videre er det det lovlig mottaket som først mottar avfallet fra avfallsprodusenten, som senest innen den 15. i neste måned skal kontrollere og sende inn deklarasjonen til Miljødirektoratet.

Ifølge SHMIL vil det meste av avfallet hentes av nedstrømsaktør innen rimelig kort tid, men under befaringene hadde de nevnte fraksjonene vært mellomlagret i rundt 14 dager begge stedene. Vi fikk utskrift fra lagerjournal til Retura som viser innregistrert farlig avfall. Denne indikerer at noen mindre fraksjoner farlig avfall kan ha vært lagret på anlegget i flere måneder uten at det er deklart inn dit.

Når det som står til mellomlagring ikke er deklart inn til det anlegget som først mottar avfallet, vil man miste et spor i systemet for avfallsdeklarerer, og dette er ikke helt i tråd med det avfallsforskriften krever.

Avvik 3

SHMIL har ikke utarbeidet vannbalanseregnskap årlig, og oppfyller ikke tillatelsens vilkår om blandprøver/mengdeproporsjonale prøver av sigevannet.

Avvik fra:

Tillatelse av 30.06.2009, vilkår 3.6.1.2 og 3.6.4.1.

Kommentarer:

På bakgrunn av resultater fra øvrig overvåking, skal dere hvert år utarbeide et vannbalanseregnskap for siste kalenderår. SHMIL har selv i sine samsvarsvurderinger identifisert at dere ikke er i tråd med dette vilkåret. Under intervjuer kom det frem at dere har hatt utfordringer med å finne en løsning for å måle vannmengdene. Dere samarbeider med et konsulentfirma for å finne en metode for å gjøre vannmengdemålinger. Etter det Statsforvalteren oppfatter har dere begynt å få dette på plass, og vil da utarbeide vannbalanseregnskap.

Under tilsyn i 2014 fikk dere avvik på at dere ikke hadde gjennomført mengdeproporsjonal prøvetakning av sigevannet. Dere svarte da at dette skulle være på plass i 2015. Under denne revisjonen fortalte dere at dette fortsatt er under planlegging, og at en av utfordringene ligger i plasseringen av prøvetakeren.

Avvik 4

SHMIL mangler rutiner for kontroll med slamavskiller på Strendene og dokumentasjon på vurdering av oljeinnhold i utslippet fra oljeutskilleren på Åremma.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7, jf. vilkår 2.3.2 i tillatelse av 30.06.2009. Viser også til forurensingsforskriften kapittel 15.

Kommentarer:

Oljeutskiller

SHMIL har en oljeutskiller i tilknytning til verksted/vaskehall på Åremma. Denne tømmes årlig av Østbø, og SHMIL har fått rapport fra siste tømming i 2020. SHMIL kunne ikke under tilsynet fremvise resultatene fra analyser på oljeinnhold i utslippet fra oljeutskilleren.

Statsforvalteren anser at SHMIL burde ha rutinemessig oppfølging og vurdering av funksjon, og oljeinnhold i vann som har gått gjennom oljeutskilleren. Oljeutskilleren er per i dag regulert gjennom forurensingsforskriften kapittel 15 som krever at oljeinnholdet ikke skal overstige 50 mg/l. Bedriften må ha en rutine for jevnlig prøvetakning og vurdering av resultatene, jf. internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7. I fremtidig revidering av SHMIL sin tillatelse vil Statsforvalteren kunne regulere oljeutslipp fra anlegget, og grenseverdien som ofte settes nå for tida ligger på 5-10 mg/l.

Slamavskiller

I tillatelsens vilkår 2.3.2 står det at, *for anlegg der det foregår omlasting av avfall, skal avløpsvann fra rengjøring av anlegg og utstyr føres til slamavskiller som er dimensjonert i henhold til NS-EN 12566*. På Strendene har SHMIL en innretning som vi fikk opplyst var en slamavskiller. SHMIL kunne under tilsynet ikke legge frem noen dokumentasjon på utførelsen av eller funksjon på denne. Det ble opplyst om at den tømmes årlig, men det mangler skriftlige rutiner for vedlikehold/overvåkning. Det ble også nevnt at det tilbake i tid var en liknende innretning på anlegget i Brønnøy som også har omlasting, men det var uklart om den er i drift i dag. Det følger av internkontrollforskriften at bedriften generelt skal ha oversikt over hvilke regler som gjelder, hvilken risiko bedriften og dens aktiviteter representerer, og iverksette rutiner for å avdekke og forebygge overtredelser av krav. Statsforvalteren anser at det er et avvik når dere ikke kan fremlegge fullstendig dokumentasjon på utførelse, vedlikehold og kontroll med renseinnretninger.

På anlegg der kunder og operatører fyller over oljeholdig avfall til større beholdere er det risiko for noe søl og selv om man samler dette opp med en gang er det fortsatt en risiko for at vaskevann, eller vann fra utendørs lagring av avfall, kan inneholde olje. For å avdekke dette og ev. behov for oljeutskiller på Strendene og i Brønnøysund burde dere vurdere om utslippet skulle vært prøvetatt for oljeinnhold.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

SHMIL kan forbedre rutinene for registrering av deponert avfall med separering av flere fraksjoner, slik at det fremkommer flere detaljer i registeret jf. avfallsforskriften § 9-12 og rapporteringen jf. tillatelsens vilkår 3.6.6.2.

Kommentarer:

Fra gjenvinningsstasjonene blandes ikke-brennbar deponirest i samme konteiner og registreres under 9911 blandet husholdningsavfall eller 9912 blandet næringsavfall. Under tilsynet fortalte dere at det er sjeldent at det kommer inn større enkeltleveranser med for eksempel betong eller mineralull som legges på deponiet. Dere har ikke registrert de større fraksjonene som betong, tegl og mineralull som egne fraksjoner under egne avfallskoder i den årlige rapporteringen over deponert avfall.

Statsforvalteren skulle gjerne sett at slike større fraksjoner, eller i hvert fall separate leveranser med disse, registreres og rapporteres under en mer spesifisert avfallskode og med vekt. Dette gjelder også dersom annet avfall enn naturlige gravemasser (jord, stein o.l.) i dag registreres som «rene masser» eller «forurensede masser». Avfallskoder og vekt som rapporteres i den årlige egenkontrollrapporten for deponiet brukes videre av blant annet Miljødirektoratet og SSB for analyser og planlegging av avfallsforebygging. Det er nyttig også for Statsforvalteren at det fremkommer med større detaljeringsgrad hvilke fraksjoner som er deponert.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven datert 30.06.2009

Innsendt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

1. Strategiplan 2015-2021
2. Organisasjonskart
3. Stillingsbeskrivelser
 - a. Renovatør
 - b. Driftsoperatør
 - c. Avdelingsleder Åremma
 - d. Kundebehandler vekt/bedrift

4. Funksjonsbeskrivelser
 - a. Kvalitet- og systemutvikler
 - b. Leder utviklingsavdeling – marked nedstrøms
5. Avviksrapport Q1 2021
6. Skjema for dokumentert opplæring ansatte
7. Driftsinstruks gjenvinningsstasjoner i SHMIL
8. Driftsplan og kart deponi
9. Videoklipp om FNs bærekraftsmål
10. HMS-rapport 2020
11. Ledelsens gjennomgang 2021
12. Miljøaspektanalyse SHMIL
13. Rapport til Fylkesmannen i Nordland 2020
14. Opplæring og kompetanseskjema
15. Oversikt behandling av avfall - regionale anlegg
16. Prosedyrer
 - a. Basiskarakterisering og verifisering
 - b. Mottakskontroll og stikkprøvekontroll
 - c. Behandling av avvik
 - d. Gjennomføring av vernerunder
 - e. Interne revisjoner
 - f. Risikovurdering
 - g. Sjekkliste for ledelsens gjennomgang
 - h. Vurdering av avfall til deponi
 - i. Samsvarsvurdering
17. Samsvarsvurderinger
 - a. For avfallsforskriften kap. 9
 - b. For tillatelse av 30.06.09
 - c. For diverse lover og forskrifter
18. SHMIL og FNs bærekraftsmål
19. Sjekkliste for generell opplæring av nyansatte og vikarer
20. Skjema oversikt flyt deponiavfall
21. Vurdering av risiko og muligheter SHMIL

I tillegg ble følgende dokumenter fremlagt under revisjonen eller ettersendt:

1. Journal for farlig avfall på Strendene
2. Rapport fra gasspåvisning på Åremma Avfallsanlegg 2015
3. Basiskarakterisering av restavfall til deponi fra Åremma Gjenvinningsstasjon
4. Rapport fra tømning av oljeutskiller
5. Bilde av farlig avfall i kontainer på Strendene, med utskrift av deklarasjon
6. Journal for farlig avfall hos Retura SHMIL på Åremma
7. Avvikshåndteringssystem med eksempler på registrerte avvik, en rekke ytterligere rutinebeskrivelser, journal for farlig avfall på Åremma, en rekke deklarasjoner basiskarakteriseringer, system for mottakskontroll, journal for stikkprøvekontroll og eksempler fra disse.

9. Deltakere

Deltakere fra virksomheten:

Navn	Funksjon	Planleggingsmøte	Åpningsmøte	Intervju	Befaring Strendene	Befaring Deponi	Befaring Renseanlegg	Befaring Returahall	Befaring gjenvinningsstasjon	Sluttmøte
------	----------	------------------	-------------	----------	--------------------	-----------------	----------------------	---------------------	------------------------------	-----------

SHMIL IKS

Håkon Johansen	Direktør		X	X		X		X	X	X
Ronny Aanes	Driftssjef		X	X	X	X	X	X	X	X
Toril Haltbrekken	Kommunikasjons- sjef	X	X	X						X
Heidi Eidet Eggen	Leder utviklingsavdeling		X	X						X
Tom-Roger Dahlmo	Avdelingsleder Åremma		X	X						X
Kjell Mellingen	Avdelingsleder Grane og Hattfjelldal		X	X						X
Per Ole Nikolaisen	Driftsoperatør		X	X						X
Hege Hansen	Kundebehandler		X	X						X
William Puntervold	IT- og økonomisjef		X			X	X	X	X	X
Vegard Sende	Driftsoperatør				X					

Retura Shmil AS

Kari S. Kanten	Daglig leder		X					X		X
Kim Jonassen	Avdelingsleder				X					

Deltakere fra Statsforvalteren i Nordland:

Navn	Funksjon	Planleggingsmøte	Åpningsmøte	Intervju	Befaring Strendene	Befaring Deponi	Befaring Renseanlegg	Befaring Returahall	Befaring	Sluttmøte
------	----------	------------------	-------------	----------	--------------------	-----------------	----------------------	---------------------	----------	-----------

Statsforvalteren i Nordland

Tilde Nygård	Revisjonsleder	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Jorunn Aaneby	Revisor		X	X		X	X	X	X	X

